

Libertijnsche hoofdmannen Quintin en Antoine Pocques (of Pocquet), beiden uit Henegouwen, waarvan de eerste in 1534 tegelijk met Calvijn te Parijs was, en de andere 8 jaren later in Genève ²²). En met Nederlandsche *Anabaptisten* heeft hij nog veel meer te doen gehad: te Genève, reeds in zijn eerste dienstjaar, door openbare en bijzondere godsdienstgesprekken met Andry Benoit van Anglen en Herman van Gerbihan, beiden uit Brabant, en met de Luikenaars Johannes Bommeromendus en Jean Stordeur ²³); en in de onmiddellijk daarop volgende jaren te Straatsburg, waar twee der genoemden en velen hunner geestverwanten toen verblijf hielden. Hier vooral heeft hij veel in hunne kringen verkeerd, en die zelfs zooveel mogelijk opgezocht; want toen hij het burgerrecht kreeg, en daardoor verplicht was zich bij een der bestaande gilden te laten inschrijven, nam hij dienst (gelijk de uitdrukking was) bij de kleermakers, destijds het gild waarin bijna overal Doopersche gevoelens het meest waren doorgedrongen ²⁴). Uit die kringen heeft hij er toen velen overtuigd en gewonnen. En nu is wel niet bekend, hoe die invloed hier te lande heeft doorgewerkt, maar dat dit geschied is ligt toch in den aard der zaak, wanneer de bekeerde Wederdoopers van hier afkomstig waren; en Calvijn heeft ook zelf daartoe meegewerkt, door hun ernstig voor te houden wat nu hunne roeping was. Dat dit niet vergeefs geschied is, blijkt wel uit de verklaring van een hunner beste Nederlandsche zendelingen, die op Calvijns aansporing, om nu zelf ook anderen terecht te brengen, dit antwoord gaf: „Het minste, dat ik doen kan, is wel, dat ik niet minder moeite doe om te bouwen, dan ik vroeger gedaan heb om af te breken” ²⁵).

Later heeft Calvijn nog eens moeten handelen met een Nederlander, die wel niet geheel als een Libertijn kan worden gekenmerkt, maar die toch veel van hunne beginselen had overgenomen. Toen hij in 1556 te Frankfort kwam, tot beslechting van een twist in de Waalsche vluchtelingenkerk, vond hij daar een Hollander, die de wereld rondreisde als het ware om twist in het leven te roepen, en die, omdat hij in geleerdheid, bekwaamheid en ijver alle andere geestdrijvers overtrof, aan de zaak der Hervorming onberekenbaar veel kwaad heeft gedaan.